

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2020. gada 5. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums – Sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinācija – Regula (EK) Nr. 883/2004 – 3. un 11. pants – Jomas, uz kurām attiecas šī regula – Šīs regulas darbības jomā ietilpstoši pabalsti – Kvalifikācija – Slimības pabalsts – Invaliditātes pabalsts – Bezdarbnieka pabalsti – Persona, kura vairs nav apdrošināta dalībvalstī pēc tam, kad šī persona šajā dalībvalstī ir pārtraukusi savu profesionālo darbību un ir pārcēlusies uz citu dalībvalsti – Lūgums piešķirt rehabilitācijas pabalstu iepriekšējā dzīvesvietas un darba dalībvalstī – Atteikums – Piemērojamo tiesību aktu noteikšana

Lietā C-135/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 19. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 20. februārī, tiesvedībā

Pensionsversicherungsanstalt

pret

CW,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], tiesneši F. Biltšens [*F. Biltgen*] (referents) un N. Vāls [*N. Wahl*],

ģenerālvokāts: H. Saugmandsgors Ēe [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Pensionsversicherungsanstalt* vārdā – J. Milchram, A. Ehm un T. Mödtagl, *Rechtsanwälte*,
- CW vārdā – A. Pfeiffer, *Rechtsanwalt*,
- Austrijas valdības vārdā – J. Schmoll, pārstāve,
- Eiropas Komisijas vārdā – M. Van Hoof un B.-R. Killmann, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp., un labojums – OV 2004, L 200, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 465/2012 (2012. gada 22. maijs) (OV 2012, L 149, 4. lpp.) (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 883/2004”).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Pensionsversicherungsanstalt* (Pensiju iestāde, Austrija) un CW par rehabilitācijas pabalsta piešķiršanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Regulas Nr. 883/2004 3. panta “Jomas, uz kurām attiecas šī regula” 1. punktā ir paredzēts:
“Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:
a) slimības pabalsti;
[..]
c) invaliditātes pabalsti;
[..]
h) bezdarbnieka pabalsti;
[..].”
- 4 Šīs regulas 11. panta, kurā ir paredzēti vispārīgi noteikumi par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu, 1.–3. punktā ir noteikts:
“1. Personas, uz kurām attiecas šī regula, ir pakļautas tikai vienas dalībvalsts tiesību aktiem. Šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.
2. Šajā sadaļā personas, kuras saņem naudas pabalstus sakarā ar savu darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā vai tās rezultātā, uzskatāmas par tādām, kas veic minēto darbību. Tas neattiecas uz invaliditātes vai vecuma pensijām vai apgādnieka zaudējuma pabalstiem, vai pensijām saistībā ar nelaimes gadījumiem darbā vai arodslimībām, vai slimības pabalstiem naudā, ar kuriem sedz ārstēšanas izdevumus neierobežotā laika posmā.
3. Ievērojot 12.–16. pantu:
a) persona, kas veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā kādā dalībvalstī, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem;

- b) ierēdnis ir pakļauts tās dalībvalsts tiesību aktiem, kam pakļauta administrācija, kura viņu nodarbina;
- c) persona, kas saņem bezdarbnieka pabalstus atbilstīgi 65. pantam saskaņā ar dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem;
- d) persona, kas pirmo reizi vai no jauna iesaukta dienēt kādas dalībvalsts bruņotajos spēkos vai civildienestā, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem;
- e) katra persona, uz ko neattiecas a)–d) apakšpunkts, ir pakļauta dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem, neierobežojot citus šās regulas noteikumus, kas viņai garantē pabalstus, ko nosaka vienas vai vairāku citu dalībvalstu tiesību akti.”

Austrijas tiesības

- 5 *Allgemeines Sozialversicherungsgesetz* (Vispārējais sociālās apdrošināšanas likums, *BGBL.* 189/1955), redakcijā, kas bija spēkā pirms 2014. gada 1. janvāra, kad stājās spēkā *Sozialrechts-Änderungsgesetz 2012* (2012. gada Likums par grozījumiem sociālajās tiesībās, *BGBL.* I, 3/2013), bija paredzēts, ka invaliditātes pensija uz noteiktu laiku var tikt piešķirta arī apdrošinātām personām, kas ir dzimušas pēc 1963. gada 31. decembra un kam ir pārejoša invaliditāte.
- 6 Atbilstoši Vispārējam sociālās apdrošināšanas likumam redakcijā, kas izriet no 2012. gada Likuma par grozījumiem sociālajās tiesībās (turpmāk tekstā – “*ASVG*”), turpmāk invaliditātes pensija tiek piešķirta tikai personām, kuras vairs nav iesaistāmas darba tirgū, pamatā saistībā ar ilgstošu invaliditāti, un pārejošas invaliditātes gadījumā ir paredzēts izmaksāt rehabilitācijas pabalstu un pārkvalifikācijas pabalstu.
- 7 Rehabilitācijas pabalstu maksā kompetentā veselības apdrošināšanas iestāde medicīniskās rehabilitācijas laikā.
- 8 Saskaņā ar *ASVG* 8. panta 1. punkta 1. apakšpunkta d) punktu rehabilitācijas pabalsta saņēmēji tikai daļēji ir iekļauti likumā noteiktajā sociālās apdrošināšanas sistēmā, proti, tikai attiecībā uz veselības apdrošināšanu.
- 9 *ASVG* 143.a panta, kas attiecas uz rehabilitācijas pabalstu, 1. un 2. punkts ir formulēti šādi:

“(1) Personām, kuras pēc to lūguma ir saņēmušas lēmumu, kurā tiek konstatēts, ka viņām [ir pārejoša invaliditāte uz vismaz sešiem mēnešiem, un šīs personas nevar izmantot nedz profesionālās pārkvalifikācijas pasākumus, nedz saņemt vecuma pensiju], ir tiesības saņemt rehabilitācijas pabalstu, sākot no atsauces datuma [..], līdz kamēr turpinās pārejoša invaliditāte (darba nespēja). To, vai pārejoša invaliditāte (darba nespēja) joprojām pastāv, lietas pārvaldības ietvaros veselības apdrošināšanas iestāde pārbauda individuāli pēc vajadzības un katrā ziņā vismaz gadu pēc tam, kad ir ticis piešķirts rehabilitācijas pabalsts vai ir tikusi veikta pēdējā ekspertīze, izmantojot *Kompetenzzentrum Begutachtung* (Ekspertīžu kompetences centrs) [..]. Pensijas apdrošināšanas iestāde pieņem lēmumu par tiesībām saņemt rehabilitācijas pabalstu, kā arī par tā apturēšanu.

(2) Rehabilitācijas pabalsts tiek maksāts slimības pabalsta apmērā [..] un, sākot no četrdesmit trešās dienas, slimības pabalsta paaugstinātā apmērā [..], kas būtu jāmaksā, balstoties uz pēdējo profesionālo darbību, ar kuru tiek pamatota [apdrošinātās personas] dalība likumā noteiktajā veselības apdrošināšanas sistēmā [..].”

10 ASVG 143.b pantā attiecībā uz lietu pārvaldību ir noteikts:

“Veselības apdrošināšanas iestādēm ir jāsniedz pilnīgs atbalsts 8. panta 1. punkta 1. apakšpunkta d) punktā minētajām personām, kas ir apdrošinātas likumā noteiktajā apdrošināšanas sistēmā, lai nodrošinātu medicīnas zinātnes standartiem atbilstošu ārstēšanas procesu pārejai no medicīniskās aprūpes uz rehabilitāciju, kas vērsta uz darbības atjaunošanu un kas ļautu optimizēt nepieciešamo aprūpes posmu norisi. Šajā ziņā medicīniskās aprūpes un rehabilitācijas laikā, lai atjaunotu darba spējas, apdrošinātā persona ir jāatbalsta un mērķtieci jāvirza, koordinējot pasākumus, kas jāveic, lai pēc atbilstoša vajadzību novērtējuma izstrādātu individuālu atbalsta plānu, kuru īstenotu dažādi pakalpojumu sniedzēji. Lietu pārvaldības ietvaros ir jānodrošina, lai apdrošinātajām personām regulāri tiktu veiktas pārbaudes Ekspertīžu kompetences centrā [..]. Šajā nolūkā veselības apdrošināšanas iestādēm ir savlaicīgi jāsadarbojas ar attiecīgo nodarbinātības dienestu un pensiju iestādi. Lietu pārvaldības sistēmas ietvaros pensiju iestāde var lūgt Ekspertīžu kompetences centram veikt ekspertīzi.”

11 Saskaņā ar ASVG 255.b pantu apdrošinātās personas tiesības saņemt rehabilitācijas pabalstu tostarp ir pakārtotas nosacījumam, ka apdrošinātajai personai ir pārejoša invaliditāte uz vismaz sešiem mēnešiem.

Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

12 Atbildētāja pamatlietā ir 1965. gadā dzimusi Austrijas pilsoņe.

13 Pēc tam, kad atbildētāja bija dzīvojusi un strādājusi Austrijā, 1990. gadā viņa pārcēlās uz Vāciju, kur kopš tā laika viņa dzīvo un līdz 2013. gadam veica profesionālo darbību. Viņas apdrošināšanas stāžs Austrijā ir 59 mēneši un Vācijā – 235 mēneši.

14 Lai gan kopš pārcelšanās uz Vāciju atbildētāja pamatlietā vairs nebija apdrošināta likumā noteiktajā Austrijas sociālā nodrošinājuma sistēmā, 2015. gada 18. jūnijā atbildētāja pamatlietā iesniedza [Austrijas] pensiju iestādē lūgumu piešķirt invaliditātes pensiju vai, ja tas nav iespējams, medicīniskās rehabilitācijas pasākumus un rehabilitācijas pabalstu, vai, ja arī tas nav iespējams, profesionālās pārkvalifikācijas pasākumus.

15 Pensiju iestāde lūgumu noraidīja, balstoties uz pamatojumu, ka atbildētājai pamatlietā nebija invaliditātes un ka katrā ziņā uz viņu neattiecās likumā noteiktā Austrijas sociālā nodrošinājuma sistēma, kā arī viņa nebija pierādījusi pietiekami ciešu saikni ar minēto sistēmu.

16 Atbildētāja pamatlietā vērsās pret šo atteikumu ar prasību *Landesgericht Salzburg als Arbeits- und Sozialgericht* (Zalcburgas apgabaltiesa kā darba un sociālo lietu tiesa, Austrija).

17 Ar 2017. gada 29. septembra spriedumu šī tiesa atzina, ka atbildētājai pamatlietā ir pārejoša invaliditāte uz vismaz sešiem mēnešiem, sākot no 2015. gada 18. jūnija, un uzskatīja, ka viņai no Austrijas sociālā nodrošinājuma pienākas medicīniskās rehabilitācijas pasākumi un rehabilitācijas pabalsts uz pārejošas invaliditātes laiku. Savukārt minētā tiesa noraidīja minēto prasību daļā, kas attiecas uz lūgumu piešķirt invaliditātes pensiju un profesionālās pārkvalifikācijas pasākumus.

18 Ar 2018. gada 17. janvāra spriedumu *Oberlandesgericht Linz als Berufungsgericht in Arbeits- und Sozialrechtssachen* (Apelācijas tiesa Lincā kā darba un sociālo lietu apelācijas instances tiesa, Austrija) noraidīja pensiju iestādes iesniegto apelācijas sūdzību par šo spriedumu.

19 Pensiju iestāde iesniedza *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) kasācijas sūdzību, lūdzot atbildētājas pamatlietā prasību noraidīt pilnībā.

- 20 Iesniedzējtiesa uzsver, ka atbilstoši atbildētājas pamatlietā apgalvotajam viņa esot darbnespējīga un varot pierādīt ciešu saikni ar Austriju, jo viņai ir gan šīs dalībvalsts pilsonība, gan arī tajā uzkrāts apdrošināšanas stāžs, kā arī viņa dzīvo tuvu Austrijai un uztur regulārus kontaktus ar šajā dalībvalstī dzīvojošajiem savas ģimenes locekļiem.
- 21 Iesniedzējtiesa uzskata, ka saskaņā ar Tiesas judikatūrā noteiktajiem kritērijiem, ar kuriem tiek nošķirti Regulā Nr. 883/2004 paredzētie dažādo pabalstu veidi, rehabilitācijas pabalsts drīzāk esot slimības pabalsts minētās regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 22 Papildus tam, ka šis pabalsts aptverot pārejošas invaliditātes, nevis pastāvīgas vai ilgstošas invaliditātes risku, šis pabalsts esot cieši saistīts ar medicīniskās rehabilitācijas pasākumiem, kas vērsti uz darbspēju atgūšanu, un tā mērķis esot kompensēt ienākumu zudumu laikposmā, kurā attiecīgajai personai ir jāveic medicīniskās rehabilitācijas pasākumi. Visbeidzot – šis pabalsts tiekot aprēķināts no slimības pabalsta summas.
- 23 Tādējādi atbilstoši iesniedzējtiesas viedoklim gadījumā, ja Tiesa uzskatītu, ka rehabilitācijas pabalsts patiešām ir slimības pabalsts, uz Vācijā mītošo atbildētāju pamatlietā attiektos nevis Austrijas, bet gan Vācijas tiesību akti. Esot taisnība, ka saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta e) apakšpunktu kompetence attiecībā uz slimības pabalstiem ir dzīvesvietas dalībvalstij.
- 24 Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka rehabilitācijas pabalstam ir noteiktas iezīmes, kas to varētu tuvināt invaliditātes pabalstam. Šī pabalsta piešķiršana esot atkarīga no iemaksu veikšanas likumā noteiktajā (slimības un pensijas) apdrošināšanas sistēmā un, lai to piešķirtu, ir jāpaiet noteiktam nogaidīšanas laikam. Turklāt to var pieprasīt, vienīgi iesniedzot invaliditātes pensijas pieteikumu pensiju apdrošināšanas iestādē.
- 25 Iesniedzējtiesa tomēr piebilst, ka rehabilitācijas pabalsts atšķiras no pensijas vai aprūpes pabalsta gan pēc tā mērķa, gan struktūras. Tiesa esot nospriedusi, ka – atšķirībā no slimības pabalstiem – ar aprūpes risku saistītus pabalstus principā nav paredzēts izmaksāt īstermiņā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 30. jūnijs, *da Silva Martins*, C-388/09, EU:C:2011:439, 48. un 77. līdz 79. punkts). Tomēr rehabilitācijas pabalstam neesot raksturīgs ilglaicīgums, un medicīniskās rehabilitācijas pasākumu mērķis esot ļaut ieinteresētajai personai paredzamā nākotnē atjaunoties darba tirgū valstī un tādējādi izvairīties no ilgstošas darbnespējas.
- 26 Turklāt atbilstoši iesniedzējtiesas uzskatam, ja, ņemot vērā rehabilitācijas pabalsta mērķi, tas sākotnēji šķietami varētu tikt pielīdzināts bezdarbnieka pabalstam Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta h) apakšpunkta izpratnē (spriedums, 1987. gada 4. jūnijs, *Campana*, 375/85, EU:C:1987:253), šāda kvalifikācija patiesībā esot jāizslēdz, jo nepastāvot saikne starp tiesībām uz rehabilitācijas pabalstu un bezdarbu vai bezdarba risku.
- 27 Iesniedzējtiesa piebilst, ka, lai gan šķiet, ka Vācijā neesot tāda pabalsta, kas būtu pielīdzināms rehabilitācijas pabalstam Austrijā, šis apstāklis nevarot tikt uzskatīts par brīvas pārvietošanās ierobežojumu tādā situācijā, kāda ir pamatlietā.
- 28 Šādos apstākļos *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai saskaņā ar Regulu [Nr. 883/2004] Austrijas rehabilitācijas pabalsts ir kvalificējams kā

- slimības pabalsts Regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē vai
- invaliditātes pabalsts Regulas 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, vai
- bezdarbnieka pabalsts Regulas 3. panta 1. punkta h) apakšpunkta izpratnē?

2) Vai primāro tiesību gaismā Regula [Nr. 883/2004] ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij kā kādreizējai dzīvesvietas un nodarbinātības valstij ir pienākums izmaksāt pabalstus – tādu kā Austrijas rehabilitācijas pabalsts – personai, kuras dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, ja šī persona lielāko slimības un pensijas apdrošināšanas stāža daļu ir ieguvusi kā šajā citā dalībvalstī nodarbinātā persona (laikposmā pēc vairākus gadus agrāk notikušās pārcelšanās uz šo dalībvalsti) un kopš tā laika nav saņēmusi kādreizējās dzīvesvietas un nodarbinātības valsts slimības un pensijas apdrošināšanas pabalstus?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 29 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai tāds pabalsts kā pamatlietā aplūkotais rehabilitācijas pabalsts ir uzskatāms par slimības pabalstu, invaliditātes pabalstu vai bezdarbnieka pabalstu Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta a), c) un h) apakšpunkta izpratnē.
- 30 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru sociālā nodrošinājuma pabalsti neatkarīgi no to pazīmēm dažādos valstu tiesību aktos ir jāuzskata par vienādiem, ja to priekšmets un mērķis, kā arī aprēķina bāze un piešķiršanas nosacījumi ir identiski. Savukārt īpašības, kas ir tikai formālas, nevar tikt uzskatītas par pakalpojumu klasifikācijas pamatelementiem (spriedums, 2018. gada 30. maijs, *Czerwiński*, C-517/16, EU:C:2018:350, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 31 Ja ir jānošķir dažādas sociālā nodrošinājuma pabalstu kategorijas, ir jāņem vērā risks, uz kuru attiecas katrs pabalsts (spriedums, 2018. gada 30. maijs, *Czerwiński*, C-517/16, EU:C:2018:350, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Tādējādi slimības pabalsts Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē attiecas uz risku, ka slimības laikā personai būs uz laiku jāpārtrauc konkrētas darbības (pēc analogijas skat. spriedumu, 2011. gada 21. jūlijs, *Stewart*, C-503/09, EU:C:2011:500, 37. punkts).
- 33 Savukārt invaliditātes pabalsts minētās regulas 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē parasti ir paredzēts, lai segtu risku, ka personai rodas tiesību aktā paredzētā invaliditātes pakāpe, ja pastāv iespēja, ka šī invaliditāte būs pastāvīga vai ilglaicīga (pēc analogijas skat. spriedumu, 2011. gada 21. jūlijs, *Stewart*, C-503/09, EU:C:2011:500, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 34 Savukārt bezdarbnieka pabalsts attiecas uz risku, kas saistīts ar darba ņēmēja ienākumu zudumu pēc darba zaudēšanas, kamēr viņš vēl ir darbspējīgs. Pabalsts, kas tiek piešķirts pēc šī riska iestāšanās, proti, pēc darba zaudēšanas, un kas vairs netiek maksāts, tiklīdz šī situācija ir beigusies, jo attiecīgā persona veic algotu darbu, ir uzskatāms par bezdarbnieka pabalstu (spriedums, 2013. gada 19. septembris, *Hliddal* un *Bornand*, C-216/12 un C-217/12, EU:C:2013:568, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 35 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāpārbauda, vai tāds pabalsts kā pamatlietā aplūkotais pabalsts ir jāuzskata par slimības pabalstu, invaliditātes pabalstu vai bezdarbnieka pabalstu Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta a), c) un h) apakšpunkta izpratnē.
- 36 Vispirms no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka rehabilitācijas pabalsts tiek maksāts neatkarīgi no tā, vai ieinteresētā persona veic profesionālu darbību vai to neveic, tādējādi šo pabalstu nevar kvalificēt kā bezdarbnieka pabalstu šīs regulas 3. panta 1. punkta h) apakšpunkta izpratnē.

- 37 Attiecībā uz rehabilitācijas pabalsta kvalificēšanu par invaliditātes pabalstu vai slimības pabalstu ir jānorāda, ka saskaņā ar *ASVG* 255.b pantu rehabilitācijas pabalsts tiek maksāts gadījumā, kad ieinteresētajai personai uz vismaz sešiem mēnešiem ir invaliditāte un šī persona neatbilst nosacījumiem, lai saņemtu vecuma pensiju.
- 38 Turklāt saskaņā ar *ASVG* 143.a panta 1. punktu pārejošas invaliditātes turpināšanās tiek regulāri pārbaudīta un, ja tiek konstatēts, ka invaliditātes vairs nav, rehabilitācijas pabalsta izmaksa tiek apturēta vai izbeigta.
- 39 No tā izriet, ka pamatlietā aplūkotā rehabilitācijas pabalsta mērķis ir segt pārejošas invaliditātes risku, un līdz ar to tas ir jāuzskata par slimības pabalstu minētās regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 40 Šo secinājumu apstiprina fakts, ka saskaņā ar *ASVG* 143.a panta 1. un 2. punktu un 143.b pantu rehabilitācijas pabalstu maksā veselības apdrošināšanas iestāde un ka tā summa tiek aprēķināta no slimības pabalsta summas.
- 41 Līdz ar to uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka tāds pabalsts kā pamatlietā aplūkotais rehabilitācijas pabalsts ir uzskatāms par slimības pabalstu Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

Par otro jautājumu

- 42 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regula Nr. 883/2004 ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauta pamatlietā aplūkotā situācija, kurā personai – kura vairs nav apdrošināta savas izcelsmes dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā pēc tam, kad šī persona šajā dalībvalstī ir pārtraukusi savu profesionālo darbību un ir pārcēlusies uz citu dalībvalsti, kurā tā ir strādājusi un ieguvusi sava apdrošināšanas stāža lielāko daļu, – izcelsmes valsts kompetentā iestāde ir atteikusi piešķirt tādu pabalstu kā pamatlietā aplūkotais rehabilitācijas pabalsts.
- 43 No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka, lai gan katras dalībvalsts tiesību aktos ir jāparedz nosacījumi, ar kādiem ir tiesības pievienoties sociālā nodrošinājuma sistēmai, dalībvalstīm, paredzot šos nosacījumus, tomēr ir jāievēro spēkā esošās Savienības tiesību normas. Dalībvalstīm jo īpaši ir saistošas Regula Nr. 883/2004 paredzētās kolīziju normas, un tāpēc dalībvalstīm nav tiesību noteikt, cik lielā mērā ir piemērojami šo valstu tiesību akti vai citas dalībvalsts tiesību akti (spriedums, 2019. gada 8. maijs, *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Līdz ar to tiesību pievienoties sociālā nodrošinājuma sistēmai nosacījumi nevar radīt tādas sekas, ka no attiecīgo tiesību aktu piemērošanas jomas tiek izslēgtas personas, kurām šie tiesību akti saskaņā ar Regulu Nr. 883/2004 ir piemērojami (spriedums, 2019. gada 8. maijs, *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 45 Turklāt ir jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 11. panta 1. punktu uz personām, kurām tiek piemērota šī regula, attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, un šie tiesību akti ir noteikti saskaņā ar minētās regulas II sadaļu.
- 46 Regulas Nr. 883/2004 II sadaļas, kurā ietilpst tās 11.–16. pants, noteikumi veido pilnīgu un vienotu kolīziju normu sistēmu, kuras mērķis ir ne tikai izvairīties no vienlaicīgas vairāku valstu tiesību aktu piemērošanas un ar to saistītajām grūtībām, bet arī nepieļaut, ka personām, kuras ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā, tiek liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tiesību aktu, kuri būtu šīm personām piemērojami (spriedums, 2019. gada 8. maijs, *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 47 Konkrētāk, attiecībā uz Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punktu Tiesa ir nopriedusi, ka šīs tiesību normas mērķis – ievērojot šīs regulas 12.–16. pantu – ir noteikt valsts tiesību aktus, kuri ir piemērojami personām kādā no minētā 11. panta 3. punkta a)–e) apakšpunktā aplūkotajām situācijām (spriedums, 2019. gada 8. maijs, *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 48 Attiecībā uz situāciju pamatlietā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka atbildētāja pamatlietā ir Austrijas pilsoņe, kura dzīvo Vācijā, kur tā kopš 2013. gada vairs neveic profesionālo darbību.
- 49 Tomēr uz tādu personu kā atbildētāja pamatlietā *a priori* neattiecas ne Regulas Nr. 883/2004 12.–16. pantā paredzētās speciālās tiesību normas attiecībā uz darbā norīkotajām personām un uz personām, kuras veic darbību divās vai vairāk dalībvalstīs vai kuras ir izvēlējušās brīvprātīgu apdrošināšanu vai fakultatīvi turpināmu apdrošināšanu, vai arī ir Eiropas iestāžu līgumdarbinieki, ne arī šīs regulas 11. panta 3. punkta a)–d) apakšpunktā paredzētās situācijas, kas attiecas uz personām, kuras veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā kādā dalībvalstī, ierēdņiem, personām, kas saņem bezdarbnieka pabalstus, un personām, kas pirmo reizi vai no jauna ir iesauktas dienēt kādas dalībvalsts bruņotajos spēkos vai civildienestā; tas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 50 Līdz ar to uz atbildētāju pamatlietā attiecas Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta e) apakšpunkts, kas ir piemērojams visām personām, kuras nav minētas šīs regulas 11. panta 3. punkta a)–d) apakšpunktā, tostarp ekonomiski neaktīvām personām (spriedums, 2019. gada 8. maijs, *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381, 35. un 40. punkts).
- 51 Tādējādi saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta e) apakšpunktu pamatlietā aplūkotajā situācijā piemērojami valsts tiesību akti ir attiecīgās personas dzīvesvietas dalībvalsts, proti, šajā gadījumā – Vācijas, tiesību akti.
- 52 Ņemot vērā Regulas Nr. 883/2004 11. panta 1. punktā noteikto un šā sprieduma 45. punktā atgādināto noteikumu par vienas dalībvalsts sociālo tiesību aktu piemērošanu un šīs regulas 11. panta 3. punkta e) apakšpunktā ietvertu noteikumu, saskaņā ar kuru persona, kas neveic algotu darbu vai nav pašnodarbināta persona, ir pakļauta tikai dzīvesvietas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma tiesību aktiem (spriedums, 2019. gada 23. janvāris, *Zyla*, C-272/17, EU:C:2019:49, 41. punkts), uz personu, kura atrodas pamatlietā aplūkotajā situācijā, proti, kura vairs nav apdrošināta savas izcelsmes dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā pēc tam, kad tā šajā dalībvalstī ir pārtraukusi savu profesionālo darbību un ir pārcēlusies uz citu dalībvalsti, vairs neattiecas izcelsmes dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma.
- 53 Tādējādi šajā gadījumā, ņemot vērā šā sprieduma 43., 44. un 46. punktā atgādināto Tiesas judikatūru, atbildētājas pamatlietā izcelsmes dalībvalsts, proti, Austrijas Republikas, kompetentajai iestādei nevar pārnest, ka tā ir atteikusi piešķirt atbildētājai pamatlietā rehabilitācijas pabalstu. Šī atteikuma rezultātā no attiecīgā tiesību akta piemērošanas jomas netiek izslēgta persona, kurai šis tiesību akts būtu piemērojams saskaņā ar Regulu Nr. 883/2004, un tādējādi tai netiek liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tiesību aktu, kuri būtu šīm personām piemērojami.
- 54 No iepriekš minētā izriet, ka Regula Nr. 883/2004 ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek aizliegta tāda situācija, kurā personai – kura vairs nav apdrošināta savas izcelsmes dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā pēc tam, kad šī persona šajā dalībvalstī ir pārtraukusi savu profesionālo darbību un ir pārcēlusies uz citu dalībvalsti, kurā tā ir strādājusi un ieguvusi sava apdrošināšanas stāža lielāko daļu, – izcelsmes valsts kompetentā iestāde ir atteikusi piešķirt tādu pabalstu kā pamatlietā aplūkotais rehabilitācijas pabalsts, jo uz šo personu attiecas nevis minētās izcelsmes dalībvalsts, bet šīs personas dzīvesvietas dalībvalsts tiesību akti.

Par tiesāšanās izdevumiem

55 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

- 1) **Tāds pabalsts kā pamatlietā aplūkotais rehabilitācijas pabalsts ir uzskatāms par slimības pabalstu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 465/2012 (2012. gada 22. maijs), 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.**
- 2) **Regula Nr. 883/2004, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 465/2012, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek aizliegta tāda situācija, kurā personai – kura vairs nav apdrošināta savas izcelsmes dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā pēc tam, kad šī persona šajā dalībvalstī ir pārtraukusi savu profesionālo darbību un ir pārcēlusies uz citu dalībvalsti, kurā tā ir strādājusi un ieguvusi sava apdrošināšanas stāža lielāko daļu, – izcelsmes valsts kompetentā iestāde ir atteikusi piešķirt tādu pabalstu kā pamatlietā aplūkotais rehabilitācijas pabalsts, jo uz šo personu attiecas nevis minētās izcelsmes dalībvalsts, bet šīs personas dzīvesvietas dalībvalsts tiesību akti.**

[Paraksti]